

2. Концепція реформи фінансування системи охорони здоров'я. Схвалено розпорядженням КМУ від 30 листопада 2016 р. №1013-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cnews.ru>.

3. Стецюк Т.І. Пархета Л.В. Інноваційні підходи щодо впровадження обов'язкового медичного страхування в Україні /Т.І. Стецюк, Л.В. Пархета// Фінанси, облік і аудит. ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» — 2017.

УДК 368.013

Татаріна Тетяна Володимирівна

*к.е.н., доцент кафедри страхування,
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна*

СТРАХУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ РИЗИКІВ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ

Політичний ризик завжди є вищим в країнах, котрі перебувають у стадії інституціональних змін, реформування економічних, соціальних і політичних процесів, де ринкові важелі і ділові звичаї підприємництва повністю ще не сформовані. Тому організація страхового захисту суб'єктів підприємництва і всього суспільства в цілому від політичних ризиків в Україні є важливим і актуальним.

Науковці розглядають економічну природу політичного ризику у вузькому і широкому значенні. У вузькому значенні політичний ризик трактують як імовірність фінансових втрат для підприємства через вплив нестабільних політичних факторів в країні розміщення інвестицій.

Але політичні ризики призводять не тільки до фінансових втрат, вони можуть викликати події, які позначаються на інтересах учасників міжнародних відносин. Л.В.Временко стверджує: «Політичний ризик може пошкодити репутацію компанії і тим самим зменшити зацікавленість партнерів та клієнтів. Тобто шкода в контексті політичних ризиків може бути визначена в більш широкому сенсі ніж погіршення фінансової результативності компанії»[1, с.61].

Повніше визначає політичний ризик у страхуванні С.Л.Єфімов «як небезпеки, що виникають для об'єкта страхування внаслідок дії державних органів або організованих груп осіб, що діють за політичними мотивами»[2, с.348].

Враховуючи приведені визначення, іноземний досвід і особливості страхування політичних ризиків, можна виділити два основних види їх покриття:

1. Страхування іноземних капіталовкладень в об'єкти, що знаходяться на території іншої країни. Наприклад, це може бути заборона конвертації або перерахування іноземної валюти в країні; конфіскація активів, пошкодження

активів внаслідок воєнних дій, саботажу; перешкоджання в проведенні операцій зі сторони органів державної влади тощо.

Доволі складною для страхової компанії є система оцінювання політичних ризиків. До деяких параметрів оцінювання ризику (природні ресурси, ВВП, рівень безробіття) можна застосувати стандартні кількісні методи оцінювання і прогнозування, беручи за основу статистичні дані за минулі періоди. До інших параметрів, таких як геополітичне положення країни, рівень правового забезпечення, можна застосовувати лише експертні оцінки. В цій роботі беруть участь спеціалісти, які мають достатній досвід не лише у вивченні політичних ризиків загалом, а й спеціальні знання щодо окремої країни чи регіону. Страхові компанії також користуються фаховими розробками міжнародних фінансових інститутів, банків, які надають можливість краще орієнтуватися у соціально-економічній або політичній ситуації окремих країн, регіонів [3, с.259].

2.Страхування майна страхувальника, котре включає крім звичайних ризиків і політичні. Отже договір страхування політичних ризиків можна купувати як окремо, так і поєднуючи його із звичайними ризиками при захисті майна (вогневі ризики, стихійні явища).

Перелік випадків, котрі зумовлюють настання відповідальності страховика за політичними ризиками такі:

- Саботаж і терористичні акти (Sabotage and Acts of Terrorism (S&T)).
- Страйки, безлад, народні хвилювання (Strikes, Riots and Civil Commotion (SRCC)).
- Війна (War).
- Вторгнення, повстання, революція, громадянська війна (Insurrection, Rebellion, Revolution, Civilwar).
- Політичне насильство (Political Violence).
- Зловмисні пошкодження (Malicious damage).
- Перерва у виробництві (Business Interruption) внаслідок ризиків, перелічених вище.

З переліку визначених політичних ризиків страхувальники можуть обирати найбільш вживані - S&T і SRCC. За сучасних умов поширеним страховим ризиком на світовому ринку є захист від політичного насильства (Political Violence). Активно цей продукт пропонують країни: Великобританія, США, Японія, Китай, Південна Америка, Сінгапур. Але за обмеженими варіантами покриття існує небезпека довготривалих процесів врегулювання збитків, оскільки за такими договорами має бути чітко сформульоване визначення страхового випадку. До збитків можуть призвести дії робітників підприємства, політичних груп, сепаратистів, терористів або через воєнні дії. Тому класифікувати страховий ризик інколи досить складно, що призводить до спірних питань і відповідно до уповільнення врегулювання претензій страхувальників.

В процесі оцінювання таких ризиків визначаються фактори, які впливають на ціну: вид об'єкта та його розташування, рівень безпеки, наданий ліміт відповідальності страховика. Визначальним чинником є територія

страхування. Договір страхування політичних ризиків можна укласти із залученням місткості іноземних перестраховиків. Перестраховальні тарифи значно диференційовані: від 0,03% для активів в Західній Україні до 3,5% у безпосередній близькості до лінії фронту. Також, якщо об'єктом є майно з підвищеною чисельністю осіб (аеропорти, стадіони) тариф дещо збільшується.

Необхідність страхування політичних ризиків в Україні є очевидним, адже страховий захист надає страхувальнику спокій і впевненість у збереженні його майна. В той же час країні формуються передумови для якісних економічних зрушень та європейського вектору розвитку суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Временко Л. В. Поняття політичного ризику у страхуванні / Л.В.Временко //Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Страховий ринок України в умовах фінансової глобалізації» (10-11 квітня 2014 р. м.Київ). – К.: Лазурит Поліграф, 2014. – 400 с.
2. Ефимов С. Л.Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. / С.Л.Ефимов. – М.: Церих, 1996. – 528 с.
3. Страхові послуги: [підручник] / [Осадець С.С., Артюх Т.М., Гаманкова О.О. та ін.]; за ред.проф. С.С.Осадця і доц. Т.М.Артюх. – К.: КНЕУ, 2007. – 464 с.

УДК 336.71:330.131.7

Татьяніна Світлана Михайлівна
*старший викладач кафедри банківської
справи та фінансового моніторингу,
Університет ДФС України,
м. Ірпінь, Україна*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ У БАНКАХ

Ризики є однією з головних складових банківської діяльності, так як і для будь-якої господарської і фінансової діяльності, характерним є високий рівень залежності прийняття управлінських рішень від впливу значної кількості факторів та дій суб'єктів господарювання, котрі важко передбачити з необхідною точністю. Саме з невизначеністю, або з імовірнісними процесами, зумовленими важкістю точного передбачення перебігу подій у майбутньому, як правило, пов'язується з виникненням ризику. Дане поняття «ризик» потребує подальшого визначення та дослідження, що і робить дану тему актуальною.

Широке коло питань, пов'язаних з дослідженням ризику ліквідності, висвітлено в вітчизняних учених, серед яких А. Беляков, І. Бушуєва, В. Вітлінський, Л. Висоцька, І. Волошин, О. Добровольський, А. Камінський, Г. Карчева, М. Коваль.

З точки зору банку ризик – це потенційна можливість недоотримання доходів або зменшення ринкової вартості капіталу банку внаслідок несприятливого впливу зовнішніх або внутрішніх факторів. Такі збитки можуть